

naša luč

ŠTEVILKA

2

Slika na prejšnji strani:

BAZILIKA na kraju, kjer se je pred 100 leti prikazala Marija v LURDU pod Pireneji v Franciji.

ZLOGOVNICA

Iz zlogov: buh, ca, či, i, h, ka, kruh, re, s, so, sra, ta, tre, us, va — sestavi besede, ki pomenijo: 1. vsakdanja jed, 2. majhna reka, 3. monogram za Jezusovo ime (ga vidimo večkrat vtkanega na prtih, v cerkvah), 4. nočna ptica, 5. del telesa, 6. del glave, 7. ptica, ki rada krade, 8. soglasnik.

1.	5.
2.	6.
3.	7.
4.	8.

Prve in tretje črke teh besed, od zgoraj navzdol brane, ti povedo izrek za praznik Svečnice.

KVADRAT

1. A A I I	Iz črk v kvadratu sestavi besede, ki pomenijo vodoravno in navpično:
2. I I L L	
3. M N N N	1. čevljarско orodje, 2. moško ime, 3. minulo leto, 4.
4. O O Š V	osebni zaimek.

SRBSKA NARODNA UGANKA

Brez skorje gre skozi odprtino in s skorjo zapusti votlino. — Kaj je to?

UGANKI

Venomer se lovita,
v krogu naokrog hitita;
če pogledaš na oba
točen čas ti kažeta.

Pozimi bi radi je imeli čimveč,
poleti pa je še prav lahna od' eč.

Uganite! — Ali pa pogledjte, kaj pravi urednik v svojem kotičku.

REŠITEV ZANK

iz prejšnje številke NL:

Pravokotnik: Novo leto.

Posetnica: Narte Velikonja, slovenski pisatelj.

Srbska uganka: Ledena skorja.

Šest sto Slovencev

bo v dneh 25. do 29. julija poromalo v francoski Lurd. To bodo rojaki s Primorskega in Koroškega, kot zastopniki slovenskega naroda. Tudi od drugod se jim bodo pridružili.

VABIJO tudi nas IZSELJENCE po državah zapadne Evrope, naj pridemo v tistih dneh v Lurd, da tako skupno damo slavo naši nebeški Materi! Mariji na njenem izvoljenem kraju. Zadnje tako veliko romanje je bilo leta 1908, ko je ljubljanski škof dr. Jeglič prišel tja z romarskim vlakom s približno toliko romarji. Tedaj je bila 50-letnica lurskih dogodkov.

NAŠA LUČ list slovenskih izseljencev v zapadni Evropi. — Izide vsak mesec razen junija in avgusta, desetkrat na leto. — Dopise za številko, ki izide konec meseca, pošlji uredništvu ali poverjenikom vsaj do prvega v mesecu. * Dobra slovenska srca med našimi izseljenci vzdržujejo ta domači list, ko s svojimi darovi ali naročnino poravnajo stroške za njegovo izdajo. * Kdor naroča list naravnost pri upravi v Celovcu, naj tja pošlje tudi naročnino: 28 šil., 48 bfr., 600 ffr., 4 h. gld, 4,50 DM, 700 lir, 12 angl. šil., 1,50 dol. * Darove lahko izročite tudi poverjenikom lista v svoji deželi. * UREDNIŠTVO in UPRAVA „Naše luči“, Viktringer Ring 26, Celovec-KLAGENFURT, AUSTRIA.

Mladina, glej umetnika življenja!

(V spomin † Antonu Grdini)

V Clevelandu v Združenih državah Severne Amerike je v začetku decembra preteklega leta umrl slovenski rojak, g. Anton Grdina.

Mašo zadušnico in pogrebne obrede je za pokojnika opravil sam clevelandski nadškof E. Hoban ob prisotnosti ljubljanskega škofa dr. Gregorija Rožmana, številne duhovščine, zastopnikov državnih oblasti, različnih narodnosti, organizacij in tisočerihi slovenskih rojakov.

Menijo, da je v Clevelandu še malo laikov bilo počaščenih s tako mogočnimi pogrebnimi svečanostmi.

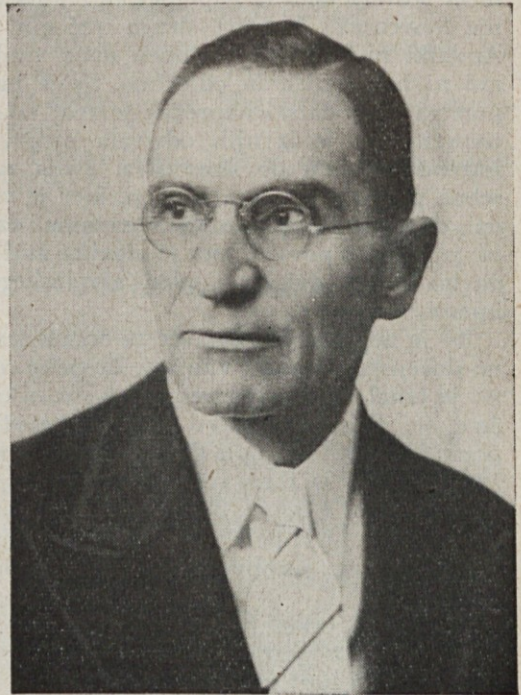
Čeprav je malokdo med bralci našega lista poznal pokojnega g. Grdino, bo vendar prav in za našo mladino spodbudno, da se v tem uvodniku pomudimo ob čudovitem možu, pri čigar mrtvaškem odru je govornik izjavil, da je bil **UMETNIK življenja**.

*

Pokojni Grdina je bil eden izmed nas.

Pred 60 leti je kot 23-letni kmečki fant brez posebne šolske izobrazbe šel v tujino „s trebuchom za kruhom“. Na tvarnih dobrinah sicer siromašna domovina ga ni pustila na pot praznih rok. V popotno culo mu je povežala **SLOVENSKO POŠTENOST, ŽIVO VERO in MOČNO VOLJO**.

Naj bi domovina bila še tako bogata, bi mu ne moga dati za popotnico večjih zakladov. Grdina je znal ceniti dragoceni dar domovine. S tem darom: s slovensko poštenostjo, živo vero in močno voljo, se je vrgei v neizprosno življenjsko borbo v tujini ter uspel, uspel tako kot redkokateri Slovenec.

Kot vsi naši izseljenci je tudi on začel z — lopato. A marljiv, varčen in podjeten, kot je bil, ni do'go ostal pri tem. Kmalu je postal samostojen trgovec. Nekaj let pozneje je že začel z lastnim podjetjem in leta 1920 je s prijatelji ustanovil slovenski bančni zavod, North American Bank, ki še vedno obstaja in je Slovincem storil mnogo dobrega.

V gospodarstvu je Grdina torej odlično uspel.

A samo s tem, kakor je to sicer važno in

hvalevredno, on še ne bi postal „umetnik življenja“.

Gospodarstvo je bilo njemu samo sredstvo za nekaj drugega, višjega.

*

Med izseljenci često opažamo, da ti, ki so v svojih gospodarskih prizadevanjih uspeli, nimajo več srca in razumevanja za slovensko stvar. Bogastvo jim je, kot pravimo, stopilo v glavo in se nekako sramujejo svojega pokorenja in svoje skromne preteklosti.

Pokojni Grdina je bil povsem drugačen.

On je, kot piše dr. M. Krek, vse sile in moči posvetil delu za napredek in blagostanje Slovencev. Nobena druga reč mu v Ameriki ni bila važna, noben drug vidik mu ni bil vodilen in odločilen. Svoje napore za gospodarski napredek je znal tako usmeriti, da je iz njih odsevala njegova iskrena ljubezen do slovenstva. Svoja zasebna podjetja je ustvarjal tam, kjer je videl, da bodo dobro služila Slovincem, dajali je pobudo povsod, kjer je videl in čutil, da bo mogel dvigniti ugled slovenskega imena.

Bil je neprekosljiv delavec za organizirano slovensko skupnost v tujini. Za vsako ceno je hotel ohraniti slovenstvo v Ameriki. Že el je, da to slovenstvo po svoji besedi, pesmi, običajih in topli domačnosti ostane krasen otok v ve ikem svetu. V doseg tega cilja ni štedil s časom, denarjem in naporii. Vsa društva, ki so dela'a za ta cilj, so ime'a v njem svojega navdušenega sotrudnika in dobrotnika.

Skratka: „Kjerkoli je gradila slovenska roka, kjerkoli se pozna slovenski vp iv, tam je bil zraven tudi on“ (K. Mauser).

Bi je vodilni slovenski pionir v Severni Ameriki.

*

Tisti, ki so kdaj delali za skupnost, vedo, kako NEHVALEŽNO opravi o je to. Garaj, muči se, tekaj od hiše do hiše, troši čas in denar, poklekuj pred ljudi, a računaj s tem, da bo tvoje pačilo: kritika, natolcevanje in zamera.

Tako je povsod vedno bilo, je in bo.

Kje je pokojni Grdina črpal moč, da njegova ljubezen do slovenske skupnosti v tujini, kljub težkim preizkušnjam in razočaranjem, ni omaga'a?

V ŽIVI VERI!

To živo vero mu je darovala domovina ob odhodu za popotnico v tujino. Ohranilo jo je zvesto kot dragocen zaklad. Svoje veri ni boječe skrival pod mernik, temveč jo je visoko dvignil in pustil, da mu je ožarjal vso življenjsko pot. Brez žive vere bi Grdina še daleč ne bil tak, kakršnega danes pozna Cleveland in vsa ameriška Slovenija.

Pokojni Grdina je živel, delal, gradil, sodeloval, trpel in vztrajal v luči vere ter tako za Boga in narod ustvarjal dela, katera danes občudujejo vsi, kar dokazuje njegovo slovo s tega sveta, ki je bilo bolj podobno zmagoslavnemu pohodu kot pogrebu.

V veri je črpal moč, da je postal resnični UMETNIK življenja.

*

A Grdina je na žalost samo eden, najpomembnejši sicer, od naših za slovenstvo v tujini zaslužnih mož, ki nevzdržno drug za drugim legajo v grob.

Vsi puščajo za seboj usodno praznino.

Postajamo zaskrbljeni, kaj bo s slovensko krvjo v tujini?

Bo res kmalu za vedno utihnila slovenska beseda in umoknila slovenska pesem po slovenskih otokih v morju tujine?

To bi bila silna škoda!

To bi bila prevelika tragika našega naroda!

To bi bila izguba tudi za tujino samo!

To se ne sme zgoditi!

Ali so se naši pionirji zato tako mučili, da bo vsega konec, ko njihova roka omahne?

To je nemogoče!

Vrzeli, ki nastajajo s smrtjo naših pionirjev, je treba zadeti!

*

Mladina, kje si?

Ali se po tvojih žilah, mladina, pretaka kri ali voda?

Če se kri, potem morajo krasni zg'edi ju naškega življenja v službi slovenske skupnosti v tujini v tebi vzbuditi navdušenje za iste ideale.

V nesebičnem delu za slovenstvo se moreš s slovensko poštenostjo, z živo vero in močno voljo tudi ti, mladina, izklesati v resnične umetniške življenja.

V-ko.

Lurški romar

2.

Vsako popoldne

Kristus in Marija pa v Lurdu ne slavita samo skritih zmag, ki jih nevidno izvojujeta v dušah, v skrivnostnem boju med milostjo in grehom, med vero in nevero. Lurd pomeni za Kristusa in Marijo tudi veliko zunanje zmagoslavje. To zmagoslavje pride najbolj do izraza v procesiji sv. Rešnjega Telesa, ki se prične ob štirih popoldne, in v procesiji z lučkami, ki se prične vsak večer ob pol devetih. Ti procesiji se vršita vsak dan, dokler prihajajo romarji, to je od 1. junija ali tudi že prej, do srede oktobra.

Procesija sv. Rešnjega Telesa se organizira pri lurški votlini in je vedno eden največjih dogodkov vsakega dne.

Na čelu procesije korakajo belo oblečena dekleta, članice Marijine družbe. Nato sledi križ, za njim moški po škofijah, potem duhovšina, kanoniki, prelati, nebo z Najsvetejšim, škofje, zdravniki, bolniški strežniki in strežnice, nazadnje žene in dekleta.

Ko se procesija pri lurški votlini zbira, pripeljejo bolnike na trg pred rožnovensko baziliko. Razstavijo jih na vse štiri strani trga, da tvorijo živ četverokoten okvir. Včasih je bolnikov tudi po več stotih.

Najsvetejše zapusti votlino. Zbor pred mikrofonom začne peti cerkvene himne. Ljudstvo poprime. Vtis tega petja je mogočen.

Bliža se višek. Najsvetejše pride na trg pred baziliko. Petje preneha. Duhovnik pri mikrofonom začne moliti invokacije. Romarji jih za njim ponavljajo. To so pozdravi in prošnje h Kristusu in Mariji:

Gospod, molimo Te!

Gospod, verujemo v Te!

Gospod, upamo v Te!

Gospod, ljubimo Te!

Jezus, Ti si Kristus, Sin živega Boga!

Ti si kruh, ki prihajaš iz nebes!

Tvoje meso je res jed!

Tvoja kri je res pijača!

Škof, ki nosi Najsvetejše, prične medtem blagoslavljati bolnike. Vsakemu da blagoslov z monštranco v podobi velikega križa.

Duhovnik pri mikrofonom prosi zanje. Pa tudi bolniki prosijo in množica prosi:

Gospod, če hočeš, me moreš ozdraviti!

Gospod, Tvoja volja naj se zgodi!

Nato se bolniki in množica obrnejo k Mariji:

O Marija, zdravje bolnikov, prosi za nas!

O Marija, brez madeža spočeta, prosi za nas, ki se k Tebi zatekamo!

Kraljica miru, prosi za nas!

Lurška Gospa, blagoslavljalaj papeža, namestnika Jezusa Kristusa!

Lurška Gospa, blagoslavljalaj našo domovino!

Lurška Gospa, izprosi nam svetih duhovnikov!

Zatem se množica spomni nje, ki je gledala Marijo:

Sveta Bernardka, prosi za nas!

Nato zopet dva klika k Jezusu:

Gospod, molimo Te!

Gospod, hvalimo Te!

Na poziv: Vsi narodi zemlje, slavite Gospoda! zapoje vse ljudstvo: „Čast bodi Očetu in Sinu in Svetemu Duhu...“ in „Hvaljeno in čiščeno naj vedno bo presveto Rešnje Teo.“

Škof nadaljuje z blagoslavljanjem bolnikov. Tedaj se dvigne proti nebu nov val klicev in prošenj, še bolj gorečih in še zapuščajših, nego so bile prejšnje:

Blagoslovljen, ki prihaja v imenu Gospodovem!

Ti si Kristus, Sin živega Boga!

Ti si moj Gospod in moj Bog!

Gospod, verujemo, toda pomeni našo vero!

Gospod, pomeni našo jubezo!

Gospod, če hočeš, nas moreš ozdraviti!

Slepi prosijo:

Gospod, da me spregledam!

Gluhi kličejo:

Gospod, da me bcm sliša!

Hromi vzdihujejo:

Gospod, daj, da bom hodil!

Tisoč in deset tisoč oči se zaupno ozira na Jezusa v beli hostiji, katero nosi škof v bleščeči monštranci. Množica drhti:

Presveto Srce Jezusovo, usmili se nas!

O Marija, Mati Jezusa Kristusa, prosi za nas!

Tolažnica žalostnih, prosi za nas!

O Marija, pokaži, da si naša mati!

Kraljica, v nebesa vzeta, prosi za nas!

Kraljica misijonov, spreobrne nevernike!

Kraljica mučencev, dajaj poguma preganjanim!

Ko je drugi del prošenj končan, ljudstvo zopet poje: „Čast bodi Očetu in Sinu in Svetemu Duhu...“, nakar se poje še ena kitica Marijine himne „Zdrava, morska Zvezda.“

Blagoslov bolnikov še ni končan. Množica dela nebesom vedno večjo silo. Njene prošnje prodirajo oblake in morajo ganiti božje Srce Jezusovo in materinsko Srce Marijino:

Gospod, Ti si naše vstajenje in življenje!

Gospod, če hočeš, nas moreš ozdravit!

Jezus, Sin Davidov, usmili se nas!

Gospod, reci samo eno besedo in bom ozdravljen!

Kraljica presvetega rožnega venca, prosi za nas!

Kraljica nebes in zemlje, prosi za nas!

Vsi narodi zemlje, hvalite Gospoda!

Hozana!

Hozana!

Hozana Sinu Davidovemu!

Hozana na višavah!

Blagoslov bolnikov je končan. Škof, ki nosi Najsvetejše, ter vsi prelatje in duhovščina pridejo na vrh stopnišča pred rožnovensko baziliko. Množica zapoje Tantum ergo. Jezus v Najsvetejšem Zakramentu blagoslovi naposled tudi njo.

+

To je zmagoslavje Kristusa v presv. Rešnjem Telesu. Kdor vse to, kar smo opisali gleda, se mu dozdeva, da doživlja tiste dogodke, ki o njih poroča evangelij: Jezus hodi po Galileji in Judeji, dela čudeže, polaga roke na bolnike in jih ozdravlja. Množice mu sledijo in ga navdušeno pozdravljajo.

Tudi v Lurdu Jezus blagoslavlja in ozdravlja duše in telesa. Množice pa mu vzklikajo kot svojemu evharističnemu Kralju!

Dr. Jakob Kolarič C. M.

(Konec prihodnjič)

ZAČETEK SKUPNE POTI

Zivo mi je v spominu tisti predpust. Snega je bilo malo, a mraz je škripal. Rezi in Francè sta imela mnogo skrbi in dela. S tistim predpustom je mineval namreč njun samski stan. Pevci smo hodili na vaje še posebej. Organist nas je učil dvoje pesmi, ki se pojeta ob priliki poroke. Reziko, ki

je vedno rada hodila pet, je hotel posebej razveseliti.

Na pustno nedeljo po veliki maši sta stopila pred oltar. Nekaj ljudi je že odšlo, mi s pevci smo pa stopili s kora. Zbrali smo se pred obhajilno mizo. Ko je stopil gospod župnik iz zakristije je iz naših grl zadone la pesem, primerna pred začetkom poroke

Že se bliža ura sveta,

ko v ljubezni vsa prevzeta

bosta pred oltar stopila,

da bi zvezo tam sklenila,

ki ljubezni bode var,

da ne zvene več nikdar.

Naj zatorej moč življenja

nikdar vama ne pojenja,

naj krepkeje se poraja,

srečo vama naj pomlaja;

kakor je današnji dan,

naj bo sleherni krasan!

Blagoslovi, Oče večni,

tukaj novi par presrečni;

Tvoja roka vsemogoča,

milost vse oživljajoča

kaži jima pravo pot

sredi zemeljskih nezd.

Ko smo utihnili, je izpregovoril go-
spod: „France in Rezi! Semkaj pred
otar sta prišla, da se tukaj pred
božjim namestnikom drug drugemu izro-
čita za vedno.” Resnost teh besed je legla
vsem v srce. „Ljubezen, ki vaju je pripe-
ljala sem, vama je Bog dal v srce. In kar
je Bog združil, tega naj človek ne loči. Za-
to je beseda, ki jo bosta izpregovorila, od-
ločilna beseda, čeprav je čisto kratka...”

Ko je vprašala ženina, je France jasno
odgovoril: „Da!” Nato je vprašala Reziko,
nevesto. Z drhtečim glasom, polnim ginje-
nja, je odgovorila: „Da!” Podala sta si roke
in duhovnik ju je ovil s stolo. Tedaj je Re-
ziki kanila solza iz oči.

Zapomni! sem si še, kako je župnik po
blagoslovu prstanov rekel: „Sveti Pavel je
pisal vernikom v mestu Efezu: „Žene naj
bodo svojim možem podložne kakor Go-
spodu; zakaj mož je glava ženi, kakor je
Kristus glava Cerkvi. Kakor je Cerkev pod-
ložna Kristusu, naj bodo tudi žene svojim
možem... Možje, ljubite svoje žene, kakor
Kristus ljubi Cerkev in je sam sebe zanjo
dal. Tako so tudi možje dolžni ljubiti svo-
je žene kot lastna telesa.”

Zanimivo je tudi, kar sem takrat slišal:
„Papež Pij XII., ki je večkrat govoril novo-
poročencem, je dejal, da je poročni obred
nekaj bolj velikega kot redovna zaoblju-

ba. Redovna zaobljuba je nekaj silno lepe-
ga, ko se z njo duše posvetijo Bogu. Toda
ni zakrament. Nasprotno pa je še tako
skromna sklenitev zakona, morda v mali in
zapuščeni vaški cerkvi ali v kapeli kakš-
nega delavskega revirja v navzočnosti morda
le dveh prič in nekaj prijateljev, zakra-
ment. Ta preprosti obred brez bleska in
zunanjega okrasa se postavlja ob stran ve-
ličastnemu duhovniškem posvečenju v naj-
lepših cerkvah ob navzočnosti množic ver-
nega ljudstva.”

Ko je stopil k Francetu in Reziki in ji-
ma je čestital k poroki, smo pevci stopili
skupaj in pod vodstvom organista z vso du-
šo zapeli pesem po poroki.

**Ko sklenila se v skrivnostno
zvezo tukaj sta, mladostno
pa v življenju nove boje
začnita korake svoje
v varstvu božjem zdaj od tod,
saj je z vama zdaj Gospod.**

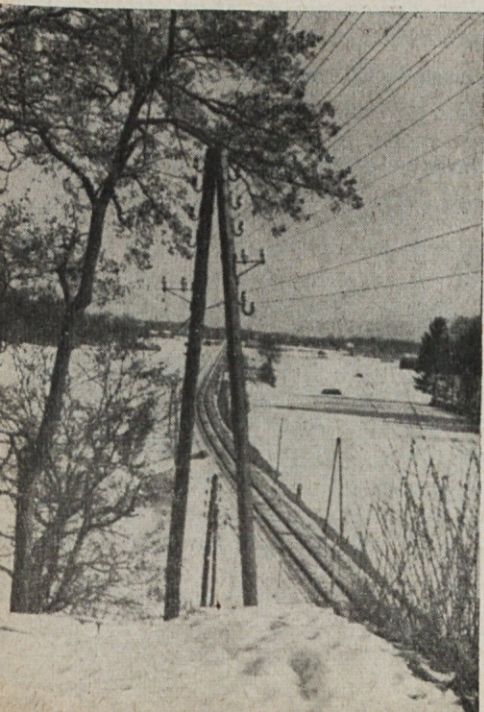
**Prišel bo večer življenja,
konec radosti, trpljenja,
takrat naj ta sveta zveza
vama bo v nebesa steza,
kjer začne se sreče raj,
ki ne mine vekomaj.**

Lepi so bili ti poročni trenutki. Mislim,
da bi bilo zelo koristno, da bi se poročeni
mnogokrat spominjali globokega pomena
tistih besed in dejanj, ki so jih pri poroki
naredili. Življenje jim bi bilo lepše in tudi
boljše.

Fr.

KOS KRUHA

Protestantski pastor Niemöller, ki je
znan zaradi svojega neustrašenega krščan-
skega prepričanja v Dachau, pripoveduje
o dogodku kmalu po koncu vojne. Prišel
je zjutraj v kuhinjo svojega prijatelja v
Berlinu, da bi tam zajtrkoval. Mlado dek-
le mu prinese kruha, odreže prvi kos in ga
položi vstran. Pa se oglasi Niemöller: „Kar
dajte mi ta kos, čeprav je malo osušen po
eni strani.”

Pa mu odvrne dekle: „Saj ga nisem zato stran položila, ker je že zgoraj malo osušen. To ima drug pomen: v našem okraju je navada, da damo prvi kos kruha prežnanim in beguncem.”

In zdaj je zvedel Niemöller, kako po vseh krščanskih družinah prvi kos kruha zjutraj odrežejo in ga položé v stran za tiste, ki ga nimajo. Kmalu pridejo mimo dekleta, ki gredo od hiše do hiše in zbirajo te kose kruha, ki jih potem zanesejo v taborišča brezdomcev.

*

Danes se nam to ne zdi nič posebnega. Pozabiti pa ne smemo, da so ti ljudje darovali prvi kos kruha v tistih dneh, ko je bil kruh bogastvo in so morali povsod gledati na vsak košček.

Ruska zgodba o skopuhu

Večjega skopuha od bogatega trgovca Marka ni bilo na svetu. Ko je šel ta nekoč na sprehod, je zagledal ob cesti berača. Moli roko in prosi vbočajme: „Prijatelji božji, dajte mi kaj, zaradi Kristusa.” Bogatin gre mimo, ne da bi mu kaj dal. Ko pa zapazi, da za njim idočí siromašen seljak, ki se mu ubožec smili, daje vbočajme, ga postane sram. Obstane in reče seljaku:

„Poslušaj me, daj, posodi mi kopejko, da dam revežu.” Seljak seže v žep in da boga-

Pred nedavnim sem videl v nekem časopisu zamisel, kako priti do miru in bratstva med ljudmi.

Pisatelj podaja sliko mesta, katerega glavna ulica nosi napis: mir in bratstvo, stran-

Neki tovarnar je iskal šoferja. Javili so se trije. Toda predno si je izbral moža, je vsem zastavil vprašanje: Če gre cesta ob 200 metrov globokem prepadu, bi si upal peljati po njej?

Prvi je odgovoril, da prav gotovo, pa četudi bi bila cesta le za ped od prepada. Drugi je dejal, da si upa peljati še tedaj, ko so kolesa že na samem robu prepada, tretji pa je dejal, da bi peljal tako daleč

tinu kopejko. Bogatin mu obljudi, da mu jo vrne na svojem domu. Čez leto dni se seljak oglasi v Markovi vasi. Vstopi v obširni bogatinov dom in vpraša: „Ali je bogati Marko doma?”

„Je doma, kaj bi rad?” vpraša Marko.

„Prišel sem po kopejko.”

„Oh prijatelj, pridi pozneje, vprav sedaj nimam drobiža.”

Siromak se pokloni, se obrne in reče: „Pridem jutri.”

Pride drugi dan — spet tako: „Drobiža spet nimam! Če hočeš, mi zmenjaj stotak. Če ne, pridi čez dva tedna.”

Čez dva tedna je siromak zopet pri bogatinu, a Marko bogatin, ko ga zapazi z okna, reče ženi:

„Ti, žena! Jaz se slečem in zlezem pod svete podobe; a ti me pokrij s platnom, sedi in jokaj, kakor da sem umrl. Ko pride seljak po dolg, mu reci, da sem danes umrl.”

In res, kakor je mož rekel, tako žena napravi: sedi in se bridko joče. Ko pride seljak v gornjo sobo, ga vpraša: „Kaj iščeš tod!”

„Dolg od bogatina Marka,” odgovori siromak.

„Človek, kazalo je, da bo bogatin Marko dolgo živel, pa je glej, baš poprej umrl.”

„Bog mu odpusti grehe! — Daj, žena, da mu postrežem za svojo kopejko in mu grešno telo umijem.”

Siromak pograbi železen lonec vrele vode in poliva ž njo bogatina. Marko komaj prenaša, se kremži in brca. „Brcaj ali ne br-

ske ulice pa imajo napise kakor: dobra volja, prizanašanje, odpuščanje, dobrotá, pomoč bližnjemu, ljubezen, obzirnost.

Mož ima prav. To so edina varna pota.

stran od prepada, kolikor mu predpisujejo cestni predpisi, da ne bi motil nasproti prihajajočega prometa.

Tovarnar si je izbral poslednjega, to pa zato, ker je videl, da mu je varnost potnikov, ki jih vozi, prva, ne pa njegova osebna drznost in baharija.

Služba bližnjemu je še vedno rodila uspehe!

PKO.

„Kaj — sem daj kopejko!“ govori siromak. O-mije ga in obleče, kakor je treba. „No, go-spodinja, kupi krsto in ukaži, da naj po-nesejo Marka v cerkev; zapel mu bom bi-lije.“

Bogatina Marka polože z njegovimi dra-gocenostmi v krsto in odnesejo v cerkev in seljak mu začne peti bilije.

Nastane trda noč. Kar se odpre okno in v cerkev stopijo tatovi, razbojniki. Seljak se skriva za oltar, tatovi pa si začno deliti plen. Vse si razdele, samo zlata sablja še ostane. Vsak jo hoče imeti, nihče ne popu-sti. Kar skoči siromak izza oltarja, rekoč: „Kaj se pripravate? Sabljo naj dobi tisti, ki odseka mrliču glavo!“ Marko bogatin skoči ves iz uma pokonci. Tatovi se prestrašijo in zbeže.

„Človek, daj, razdeliva si denar!“ reče Marko.

Razdelita na enako, mnogo je dobil ta, mnogo oni.

„A kaj je s kopejko?“ vpraša siromak.

„E prijatelj, saj sam vidiš — ni drobžal!“

Tako bogatin Marko ni nikoli vrnil kopejke.

Pismo rojakom

Naša „Odkrita beseda“ v marčevi Naši luči preteklega leta, kjer smo skušali obja-sniti razmere, v katerih žive in delajo izselj-duhovniki, je bila pri ogromni večini roja-kov sprejeta s polnim razumevanjem.

Zdi se nam primerno o isti zadevi spre-govoriti tudi letos.

Poročila v našem listu pričajo o vsestran-ski delavnosti med slovenskimi izseljenci v zapadni Evropi. Službe božje, številne pri-reditve z deklaracijami, igrami in petjem, zasilne šole, slovenske pisarne, knjižnice, medsebojna pomoč, romanja in izleti do-kazujejo, da naša skupnost v tujini ni samo prazna beseda. Za to skupnost se z vztrajno ljubeznijo junaško žrtvujejo stotine naših najboljših. To so naši pevovodje, učitelji, režiserji, društveni odborniki, pevci, igra-lci, poverjeniki za naš tisk itd.

Duša vse te delavnosti pa je redno izselji-duhovnik. To dokazuje dejstvo, da ni pra-

ve slovenske skupnosti, kjer ni slovenskega duhovnika, ki naj spodbuja, miri, povezu-je, svetuje in pomaga. Kjerkoli v tujini je deloval slovenski duhovnik, tam se je o-hranilo tudi slovenstvo; kjer pa duhovni-ka ni bilo, tam se je vse porazgubilo in se govori samo še o slovenskih pogrebihi.

Rast in napredek slovenske skupnosti v tujini tedaj v veliki meri zavisí od zadost-nega števila izselj. duhovnikov. Zato bomo razumeli klic, ki se po več krajih zap. Ev-rope tako vztrajno ponavlja: „TREBA NO-VIH DUHOVNIKOV!“

Treba je novih duhovnikov zlasti tam, kjer jih doslej ni bilo, in nato tam, kjer so že delujoči duhovniki preobremenjeni.

A zadeva ni tako preprosta, kot bi si ne-kdo na prvi pogled morda mislil. V tujini je sicer lepo število slovenskih duhovnikov, ali predno jih naprosimo, naj pridejo med nas, si moramo biti na jasnem, od česa bodo živeli. Na to mnogi kaj malo mislijo.

TUDI DUHOVNIK MORA NAMREČ JESTI, SE OBLAČITI, STANOVATI IN IMETI ZARADI RAZKROPLJENOSTI VERNIKOV ČASU IN RAZMERAM PRI-MERNO VOZILO.

Kje dobiti sredstva za vse to?

Nekatere škofije (NE VSE!) dajejo tu-jim duhovnikom, ki delajo na njihovih področjih, gotove mesečne prispevke. Kakš-na malenkost se včasih dobi kje drugod. A vse to često še daleč ne zadošča, ker po-sebno avto, brez katerega si izselj. duhovni-ka ne moremo več misliti, požre težke vsote.

Kje naj duhovnik dobi ostalo?

PRI TISTIHI, ZA KATERE DELA, PRI SVOJIH LJUDEH!

Ali ni to čisto samo po sebi razumljivo?

Verniki so še prej kot škof dolžni skrbeti za svojega duhovnika. Duhovnik ne dela zase in ne za svojega škofa, temveč za ver-nike. Duhovnikova dolžnost je, da se ves posveti skrbi za svoje vernike. **DOLŽNOST VERNIKOV PA JE, DA DUHOVNIKU OMOGOČAJO IN LAJŠAJO VRŠITEV NJEGOVEGA POSLANSTVA.**

Kaj torej?

Kako in s čim naj verniki zadostijo svoji dolžnosti do duhovnikov?

To zelo zavisi, kot je bilo že lani rečeno, od okoliščin in posameznih krajev. Naj se verniki o tem posvetujejo med seboj, v svojih društvih ali pa z duhovnikom samim.

Ponavljamo, da tu gre za povsem male žrtvice, ki pa morejo postati važna stvar, ako z dobro voljo sodelujejo VSI, ki hočejo še veljati za slovenske vernike.

Iskreno zahvalo izrekamo društvom in številnim posameznikom, ki s toplim razumevanjem gledajo na potrebe izselj. duhovnikov ter jim po svojih možnostih skušajo pomagati.

Naj vedo, da **BOGU POSOJA, KAR NEKDO ŽRTVUJE ZA DOBRO STVAR.**

Bogu posojati pa se pravi **SEBI DAJATI!**

Iskreno pozdravljeni!

Izselj. duhovniki

Kaj pravite

Paketi, paketi . . .

„Hišo bi lahko kupila, toliko denarja sva z Ančko že porabila za pošiljanje paketov v domovino,“ je rekel prijatelj Jože.

Ne bi verjel tega, če bi iz lastne izkušnje ne vedel, koliko naši izseljenci žrtvujejo za svojce v domovini. Nekje sem bral številke, koliko paketov je prišlo v Jugoslavijo. Nihče pa še ni popisal, kakšne žrtve se skrivajo za temi paketi, kaj vse morajo naši ljudje žrtvovati, da morejo pomagati pomoči potrebnim doma. Časopisi o tem premalo pišejo. Mnogo teh žrtev so pritrgovanja naših upokojencev, naših bolnikov in vdov.

Spočetka so ljudje pomagali v upanju, da domačim zaradi hitre pomoči ne bo treba toliko trpeti, kot morajo tisti, ki nimajo svojcev v tujini. A to upanje je kmalu splahnelo. Nad domače je prišla zdaj ta, zdaj ona težava. Predvsem pa je postalo jasno, da naši izseljenci mečejo v vrečo, ki ni

ma dna. Njih domače je zadeala nesreča, ki ne mine tako hitro. Nov način gospodarjenja je prinesel večini rojakov doma neprestano negotovost, nikdar se ne morejo dokopati do nekega mirnega gledanja v bodočnost, do neke neodvisnosti. Redke izjeme so od tega izvzete, to so tisti, ki pripadajo novemu, vladajočemu razredu ljudi. Hvala Bogu, da so žrtve naših izseljencev narejene iz usmiljenja in ljubezni do trpečih in pomoči potrebnih. Tako bodo vsaj pri Bogu poplačane, ker na tem svetu verjetno ne bodo.

„Rodna gruda“, ki lahko dobiva podatke v carinarnici, naj bi objavljala imena tistih, ki pošiljajo domov pakete. Tako bi bilo za zgodovino ohranjeno in zabeleženo, koliko so si morali naši izseljenci pritrirati zaradi takih razmer doma. Pritrirati! Kajti le redki so med nami bogati. Če so, taki večkrat sami sebi tega ne pripoznajo in malo kdaj mislijo na potrebe drugih.

Da so ti paketi „pritrirani od ust“, je treba svojcem v domovini tudi povedati in naglašati. Pošiljanje paketov nima samo dobrih posledic, ima tudi nekatere slabe. Do biti pakete pomeni za ljudi taka sreča, da nič ne pomislijo, da je to žrtev, zaradi katere bodo drugi manj imeli. Občutijo le srečo, da bodo oni imeli več. Pred otroki v domovini se, ko odpirajo paket, pojavlja slika o daljnem stricu ali teti v Nemčiji, Franciji, Angliji, ki imata reči, njim nepoznane, ki živita srečno, ki jima ničesar ne manjka. Slovenci smo polni upanja. Zato vzbujajo za nas nepoznane reči, o katerih se dobro sliši, polno upanja. Kaj poznajo doma težave izseljenskega življenja! Njih tarejo njihove težave in ne te, ki tarejo nas izseljence.

Da je to res, kar sem pravkar zapisal, so čudovite prošnje, ki jih dobivaš iz domovine. Spravil sem toliko skupaj, da sem kupil nečakinjino urico, lepo moderno urico. V odgovor dobiš prošnjo: da bi tudi sosedova dekletka rada tako urico . . . Nečak bi se rad poročil, pa nima denarja za poročno potovanje! Strica prosi . . . Poseben dokaz pa je, da toliko mladih ljudi beži danes iz domovine v „srečno“ tujino, tja, od koder hodijo paketi, tako lepe in bogate reči. Lahko si predstavljamo, zakaj je potem ta mladina

v tujini razočarana, kakor je bil razočaran fant, ki je prišel k stricu in je videl, da ima veliko slabše stanovanje, kot je pri njih doma, da se v tujini denar tudi z znojem zasluzi in da je življenje v tujini tudi težko. Zlasti še, ko občutiš, da si v tujini, ne doma.

Nekdo je predlagal, naj bi natisnili letak za tiste, ki pošiljajo domov pakete, da bi ga priložili drugim rečem v paketu. Na listu naj bi bilo zapisano: „Kdor koli gledaš te iz tujine poslane reči, vedi, da so bile kupljene s težko prisluženim denarjem.” Bi bilo res dobro!

P.

Iz domovine

o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o-o

Sredi decembra je začelo snežiti tudi po naših krajih. — Pred Božičem so javne elektrarne v Sloveniji dosegle rekordno letno proizvodnjo električnega toka: 2 milijardi kilovatnih ur. — V Velenju bodo ustanovili muzej slovenskih premogovnikov, edino kulturno ustanovo te vrste v državi. — Lovci so postrelili spet nekaj divjih prašičev, ki so delali škodo ljudem po Tuhinjski dolini, Črnem grabnu do Vranskega. — Pri kopanju jarkov za vodovod v Vačah so našli kamnito sekero starodavnih prebivalcev.

Naša pevka Zinka Kunc je doživela v newyorški Metropolitan operi nov uspeh s svojim glasom. — Slovenska slikarja Rika

Debenjaka in Miha Maleš so povabili, naj razstavi svoja dela v Kanadi. — Najstarejša in najbogatejša slovenska knjižnica je Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani. Ima okoli 700.000 del in časopisov. Tej sledi knjižnica Narodnega muzeja z nad 100.000 knjigami. Tretja je pa študijska knjižnica v Kopru s 65.000 deli.

Starodavni grad na Brdu pri Lukovici, kjer je živel pisatelj Kersnik, je bil med vojno razrušen in sedaj žalostno razpada. Vaško gmajno v Adlešičih v Beli krajini so potrebili in spremenili v orehov nasad. — V Mokronogu so pokazali na odru igro „Divji lovec” ob veliki udeležbi ljudi. — Baško grapo so zvezali z Bohinjsko Bistrico z novo cesto čez Petrovo brdo. Dolga je 14 km in doseže višino 1289 m. Tako so skrajšali zvezo Gorenjske s Tolminsko za 40 km. — V italijanski Gorici so tudi letos naredili velik koncert slovenskih zborov. Peli so božične pesmi. — V Podjuni, na Koroškem v Avstriji so sestavili in uprizorili igro „Rozamunda”, po slavnem romanu.

Nad Škofjo Loko so ljudje opazili v zgodnjih večernih urah na dan sv. Stefana ruski „sputnik” kot svetel predmet na nebu. — V Sloveniji je danes 28 ribogojnic in 5 ribjih vališč, v katerih pridobe na leto 14 milijonov mladice.

Mnogi smučarji dobro poznajo kraj Planica blizu Triglava. V planiški dolini so 4 smučarske skakalnice: 25, 50, 80 in 125 metrska. Ta „mamutska” skakalnica je druga

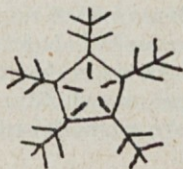
Zabučale gore . . .

Zabučale gore,
zašumeli lesi,
ah, mladost ti moja,
kam odšla si, kje si?

Časi, mladi časi,
neužiti krasi —
moja mlada leta
niso užila sveta.

Ah, mladost ti moja,
kam si se zgubila,
kakor da bi kamen
v vodo potopila.

Kamen, še ta kamen
v vodi se obrne,
a mladost se moja
nikdar več ne vrne.

najvišja športna zgradba na svetu. Višja je le nemška skakalnica v Obersdorfu, je pa planiška za skakalce varnejša in lažja. Najboljša slovenska smučarja sta Finžgar in Polda (114 metrov visok skok).

V Zágorju na Hrvatskem gradijo železniško progo, ki v Imenem prestopi na slovensko štajersko stran. Peljala bo tudi skozi

**Živi, živi, duh slovenski,
bodi živ na veke!**

Himna

Podčetrtek. Sv. Petra se pa komunisti bojijo, saj so znani romarski kraj Sv. Peter pod Svetimi gorami na Štajerskem preimenovali v Bistrico ob Sotli.

BREGINJ — ob jugoslov.-italijanski meji, kjer izvira reka Nadiža.

M E D N A M I I Z S E L J E N C I

Krepko smo začeli novo leto. Le spomini še potujejo nazaj v preteklo leto 1957. Te spomine obnavlja „dopolnilo“, ki ga obenem sprejmete z „Našo lučjo“ ter ga lahko vtaknete v knjižico „Slovenci na Angleškem“.

* * *

Dodali bi še, da je **Bravново družino** v **Darlingtonu** razveselila hčerka Kristina Marija, ki so jo krstili na praznik sv. Štefana. Botroval pa je materin brat Filip Vidmar iz Bedforda.

* * *

Misijon bomo imeli v postu. Vodi ga bo č. g. N. Žužek DJ, ki se že dalj časa uči v Sev. Walesu angleščine. Njegov brat Ivan je dobro znan v Lancashire in Yorkshire, kjer je lansko leto obiskal za post Slovence.

Gospod Niko bo šel 11. februarja k preobleki svojih dveh sester, ki sta obe zdravnici ter sta vstopili v red Zdravniških sester za misijone. Nato pa bo šel na pot po Ang-

liji ter se bo ustavil ob koncu tedna po raznih krajih, kjer bo imel govore ob sobotah zvečer ter v nedeljo vsaj enkrat. Povsod bo tudi nudil priliko za spoved.

Obiskal bo: *Bargoed* 23. febr. in *Aberdare* 2. marca. — *London in okolico* 9. marca in *Coventry* 16. — V *Bedfordu* bo 23. marca ter bo nato odšel na *Škotsko* za 30. marec, od koder se vrne v *Rochdale* za veliki teden in veliko nedeljo. Ako bi nastale kakšne spremembe, boste seveda obveščeni. Drugod se bo v postu oglasil župnik sam, o čemer pa bo tudi v prilogi „Naše luči“.

* * *

V *Lurd* bomo šli koncem maja, skupno s škofijo Leeds. Zato je še čas za prijave, lahko naravnost pri krajevnih župnijah ali preko slovenskega župnika. Takoj ob prijavi boste prejeli potrebna navodila.

* * *

Novo leto je prineslo tudi *nov list*, ki je povzel ime po „Pismu“, ki je nekoč že izhajalo. Le da je sedaj le kulturno informativen. Urejuje ga g. F. Sekolec, „tiska“ pa Slovenska pisarna.

Na prvo nedeljo v *februarju* bo kot navadno *sv. maša* in popoidan blagoslov v Londonu. V marcu se bo pa spremenilo zaradi misijona, da bo vse šele na drugo nedeljo, t. j. 9. marca, na kar pa že sedaj opozarjamo.

CHARLEROI — MONS

CHARLEROI. — Pri *božični službi* božji je mešani zbor naših pevcev pod vodstvom g. I. Kodeha občuteno zapel lepe slovenske božične pesmi. V nedeljo 5. I. 1958 pa so jih zapeli tudi v veliki prenovljeni cerkvi v Charleroi, da so se z našimi pesmimi lahko seznanili vsi, ki so napolnili prostorno cerkev. — Nismo še poročali, da so pevci tudi letos v ožjem krogu praznovali praznik patronne pevcev sv. Cecilije, za konec leta pa so na domu pevovodje pričakali novo leto.

*

Dne 11. jan. je v Jumet umrl upokojeni rudar *Franc Polšak*, rojen na Prevorju 1904. leta. — Dne 12. dec. lani je v Châtelineau umrla tudi ga. *Ana Ferenčak*, stara 59 let, doma iz Čateža pri Brežicah. — Naj obema večna luč sveti!

Od *bolnikov* omenjamo tokrat rojake Tom. Gantarja in Franca Črešnarja (iz Lodelinsart), ki se zdravita v Hopital Civil Charleroi, Franci Alif (iz Lodelinsart) pa v bolnici Montigny.

MONS. — Dne 27. decembra je zatisnil svoje oči po dolgem trpljenju v krogu svojih domačih v Quaregnonu zgledni družinski oče *Franc Krampušek*, roj. 1896. v Laškem. Poleti ga je obiskal na domu tudi g. škof dr. Rožman. Naj v Bogu počiva v miru! Tako se je spet povečalo število vdov, ki je posebna značilnost slovenske skupnosti okoli Monsa. S temi propadajočimi rudniki propada tudi naš življ!

LIEGE — LIMBURG

† PETELIN FRANC. — V Eisdeniu in okolici je bridko odjeknila vest o nenadni smrti rojaka gosp. Franca Petelina, tajnika

Društva sv. Barbare v Eisdeniu in tajnika Zveze slovenskih društev v belg. Limburgu.

Pokojnik se je rodil pred 58 leti v Brezovem v zeleni Štajerski. Kot mi, je tudi on moral po svetu za kruhom. Živel je v svetu, a njegovo srce je bilo v domovini. Ljubil je slovenstvo in je to ljubezen kazal tudi v dejanjih. Polnih 27 let življenja je posvetil delu za slovensko skupnost v tujini. Ni se obotavljal pustiti delo ali seči v lastni žep, kadar je šlo za skupno stvar. V društvenih zadevah je postal priznan strokovnjak. Bil je značaj, na katerega se je človek mogel zanesti v vseh okoliščinah. Bil je dober človek in zvest prijatelj. Rad je priskočil na pomoč svojemu bližnjemu.

Njegov odhod je napravil praznino, ki nam povzroča skrb.

Staramo se! Naši pionirji za slovensko skupnost padajo drug za drugim.

Kam to vodi?

Kdo jih bo nadomestil?

Naši pogledi so uprti v mladi rod.

Upamo, da ne bomo razočarani.

Tudi med mladimi so plemenita srca, v katerih gori ljubezen do naše skupnosti. Hvala Bogu!

Pokojnemu Francu se bomo za njegovo zvestobo najlepše zahvalili s tem, da bomo zanj pridno molili.

Počivaj v miru, dragi prijatelj!

Franc Krpač

predsednik

Zveze slov. društev v Limburgu

*

Tretjo nedeljo v decembru je društvo „Slavček“ priredilo *lep družinski večer*, združen s prihodom *sv. Miklavža*. Na sporedu so bile deklamacije, mala igrica, ki so jo zelo ljubko podali pridni Kurentovi otroci, pevske točke mešanega zbora in obdaro vanje naše mladine.

Na uslugo so bile tudi kranjske klobase in domače vino.

Večer je potekal v prijetni domačnosti in so se vsi zadovoljni razhajali.

Četrto nedeljo v decembru pa je *miklavževalo* Društvo sv. Barbare v Eisdeniu. Tudi tu je bilo prav lepo. Prijetno je bilo videti naše najmlajše pogumno nastopati v zborni deklamaciji. Tudi posamezne deklamacije so bile lepo podane. Albert, Lenca,

Drago, Nemeševa in Blatnikov so se dobro pripravili za krajši odrski nastop. Razveseljivo je, da je pripravo tega večera oskrbel predvsem naša mladina. Gdč. Dragica Lipovšek je vztrajno vadila deklamacije. G. Vili Rogelj pa se je v dvorani prvič predstavil s svojim moškim zborom, ki so ga navzoči poslušali s solzami v očeh.

Tako je prav! Le vztrajno naprejš! Vi, mladi, ste poročstvo, da naša pesem in beseda v tujini še ne bosta umolknila.

*

Božič smo imeli lep. Začeli smo s polnočnico v Seraingu, kjer imajo večino Hrvati, ki so se letos pokazali kot še nikoli. V Waterscheju je bila razveseljiva prisotnost lepega števila novih. Mešani zbor nam je pod vodstvom ge. Novakove s svojo ubranostjo pričaral košček slovenskega Božiča. V Eisdeni pa je moški zbor pod vodstvom mladega Viliija Rogelj veliko cerkev prijetno napolnil z božičnimi melodijami.

Naslednji dan smo štefanovali pri dolgotnem pevovodji in režiserju, g. Štefanu Rogelj, ki se mora po zdravnikovem nasvetu bolj zapečka držati. Poslušali smo izbrane domače in tuje plošče, fantje pa so pod Vilijevo taktirko zapeli nekaj poskočnih. Lepo družbo so s svojo navzočnostjo počastili ing. Batistič, prof. Osana in dr. Voičanšek, vsi bivši slušatelji univerze v Louvainu. Gospa Marta pa se je pridno zasukala in poskrbela, da fantje niso bili lačni in žejni.

*

POROKE: Nismo še poročali o dveh porokah, ki sta se že pred časom vršili v Waterscheju v družini g. Seniča Franca. Gdč. *Senica Elizabeta* je poročila g. *Flock Manfreda*, njen brat g. *Rudolf* pa je sklenil zakonsko zvezo z gdč. *Ano Pompe*. Bog daj srečo!

BOLNIKI: Gdč. Gašperšič Elza, ki se zdravi v bolnici v Verviers, bo, kakor upamo, mogla kmalu spet nastopiti svojo službo. G. Mojstrovic Franc in Houthalena, ki je poleti preстал težko operacijo, se boji, da ta ni najbolj uspela. V Waterscheju boleha Kodrov oče. Leščak Franc, ki ga je resno zagrabil gripa, je, hvala Bogu, spet na nogah. Ga. Nemeš Gusta iz Eisdena se je moral v Genku podvreči lažji operaciji in

je že spet doma. Te in one, o katerih smo že poročali, iskreno pozdravljamo z željo, da čimprej popolnoma ozdravijo.

NASI POKOJNI: V Eisdeni je nepričakovano umrl rojak g. *Intihar I.* Kot člana naše organizirane skupnosti ga je na zadnji poti spremljala naša društvena zastava. — V Genku je po mučni bolezni zatisnil svoje oči g. *Franc Komarc*.

Obeh se spominjajmo v molitvi!

PARIZ

Sveta maša za Slovence je vsako nedeljo ob petih popoldne v kapeli Montcheuil, 35 rue de Sèvres, Paris 6° (Metro: Sevres-Babylone). Tam dobite slovenskega duhovnika vsako nedeljo od treh dalje.

Drugače dobite slovenskega duhovnika na 4 rue Saint-Fargeau, Paris 20° (MENilmontant 61-60, vsako jutro ob osmih, vsak torek in zlasti vsak četrtek pa tudi popoldne).

POD LUKSEMBURGOM

TUCQUEGNIEUX-MARINE

Leta 1957 ni več in z njim so odšli v večnost sledeči Slovenci iz našega kraja: *Janežič Claude*, *Pribožič Franc* in *Grahek Marija*. Umrl je tudi *Debellis Jože*, o katerem mi je povedala njegova sovaščanka Benečanka iz Piennes-a, da je bil Slovenec in da se je po naše pisal Debelež.

V nadomestilo smo pa dobili lansko leto nekaj novorojenčkov Slovencev. Pri Fajfarjevih so kupili Frederika, pri Senegačnikovem Mirku Nadino, Rakova Barica je dobila deklico Murielle, o Močilnikarjevih dvojčkih Florijanu in Veroniki smo že poročali, Bečeva Marica pa tudi ni hotela zaostati za Močilnikarjevimi in je kupila hkrati dva fanta Mihca in René-ja.

Samskega stanu so se pa naveličali: Lojzka Bezgovškova, Olga Jugova, Fajfarjeva Ani, Poljanškova Ančka, Stanko Ledinek in Urbajsova Marija ter zato stopili v zakonski stan. Obilo sreče v novem letu in v življenju sploh!

Končno se moramo zahvaliti še patru je-

zuitu Radovanu Rudežu, ki nas je po odhodu msgr. Grimsa obiskal in preživel Božič v naši sredi. Obema najlepša hvala! Trdno upamo, da bo v letu 1958. prišel v Aumetz slovenski duhovnik za stalno in s tem poživil slovensko versko in kulturno življenje v naših krajih. — J. J.

OB NEMŠKI MEJI

IZ PISARNE NAŠE MISIJE

(Merlebach in okolica)

Mesec december 1957 je zabeležil še zadnje žrtve rudarskega poklica med našimi izseljenci: 6. 12. je zapustil svojo družino ter odšel v večnost *Bizjak Franc*, rojen 9. 2. 1888 v Čezsoči, cerkveno pokopan 9. 12. v Merlebachu. Pri pogrebu je zapel žalostinko pevski zbor „Slavček“, poslovil pa se je od njega poleg drugih tudi podpisani slov. župnik. — Dva dni nato je po težki bolezni umrl rudar *Ocepek Franc* iz Carvinga, rojen 24. 8. 1903 v vasi Potok, Vače pri Litiji. — Dne 19. 12. pa je — že dalj časa bolehn — od kapi zadet umrl vsem znani *Lamprecht Janez*, član „Triglava“ in „S'omška“, našega cerkvenega zbora. Oba zbora sta se poslovila od zvestega člana v cerkvi in pri pogrebu s pretresljivimi žalostinkami. Rojen je bil 24. 11. 1892 v Rušah pri Mariboru. Dokler je mogel, je zahajal redno k slovenski službi božji v Merlebach. Bil je eden izmed tistih dobrih naših mož, ki je ob vsaki priliki pokazal ljubezen in gostoljubje do slovenskih duhovnikov, ki so prihajali v naše kraje. Vsem trem rajnim želimo, da bi našli zveličanje pri Delavcu - Kristusu, Odrešeniku svetla Vsem sorodnikom: globoko sožalje!

*

Sv. zakon so sklenili v tem času pred oltarjem: 21. 12. Branko Ujčič s Karlo Nicora v Creutzwaldu, Neuland; dne 24. 12. pa naša rojakinja Kenda - Wagner Mija s Picard Ivanom v merlebaški župni cerkvi. Oba sem poročil podpisani župnik. V soboto 4. januarja pa sta slovesno praznovala svojo poroko v cerkvi cerkvena pevca: Čeligoj Pavel in Rihtar Anica, oba Slovenca, zato sem izvršil vse obrede v Merlebachu v lepem slovenskem jeziku. Vsem omenjenim (in raznim neprijavljenim) novoporočencem želimo še prav posebno srečno no-

vo leto, da bi bñi vedno veseli spomina na dan poroke!

Izmed raznih krstov v zadnjem času je krstil podpisani malo hčerko Evelyne-Ano Povh v župni cerkvi v Merlebachu 22. 12. Očetu Ivanu in materi Kosec Ani čestitamo, detetu pa želimo vso srečo v življenju!

Božične praznike smo praznovali s sveto spovedjo, sv. obhajilom in sv. mašo skoro po vseh ko'onijah: v Merlebachu, Jeanne d'Arcu, Creutzwaldu, Habsterdicku, pa tudi v Aumetzu, Boulange, Algrange, Tuckegnieux, Giraumont, Betaivillers.

V vseh večjih kolonijah so zapeli naši rojaki lepe slovenske adventne in nato božične pesmi. Z veseljem smo pozdravili č. patra Radka Rudež, ki je prišel pomagat slovenskemu župniku in s svojimi lepimi pridigami in prijaznostjo takoj pridobil srca naših izseljencev. Iskrena hvala za pomoč ter mnogo uspeha na njegovi misijon-ski poti v Južno Afriko!

Nekaj čisto novega je bilo za naše kraje, ko so na božični praznik ob 5. uri popoldne zapeli v cerkvi Neuland-Creutzwald naši mladi novi rudarji lepe božične pesmi. Vsak, ki jih je slišal, je samo to želel, da bi mladi moški zbor vztrajal, se še pomnožil ter še večkrat zapel v cerkvi in drugod.

Skoro vsi naši bolniki so šli za praznike domov, da so skupno s svojimi dragimi praznovali sv. večer in vse božične praznike. Od 12 bolnih v bolnici Hochwald sem našel samo dva, ki sta morala praznike preživeti v bolniški sobi te bolnice. V vsaki sobi ali na hodniku so postavile sestre bolničarke lepe jaslice in božično drevo, tako da so bile bolnice kar spremenjene v krasne kapele. Bolniki so se z vidnim zaupanjem obračali na božje Dete - Odrešenika sveta, najboljšega zdravnika sveta za dušne in telesne bolezni. Vsem bolnikom želimo še posebno, da bi v novem letu ozdraveli ali vdano prenašali svoje trpljenje!

Slovenski župnik
Stanko Grims

Lansko leto med nami

Naj podam kratek pregled življenja naših rojakov v letu 1957!

Za obe kat. Misiji (v Merlebachu in Aumetzu) je še vedno samo en slovenski župnik: v Merlebachu.

Ta obširna župnija se je v preteklem letu zelo povečala. Čez sto rojakov, ki so prišli semkaj rednim potom, je ostalo tu in že delajo tu. Beguncev — mladih fantov, mož, žena in deklet — ki so prišli sem, pa presega število 700! Po vseh kolonijah so raztreseni, bolj skupno pa v raznih samskih domovih. Kartoteka in zapisniki kažejo, da se je število rojakov od 4560 pomnožilo na 5300. Seveda so nekateri že sprejeli francosko državljanstvo, vendar prihajajo k nam, sodelujejo z nami, pomagajo nam, delajo z našimi, veselé se z nami.

Ker je to število preveliko, da bi mogel vse posamezne družine in oddaljene kolonije obiskati, so prihitei v letu 1957 razni naši slovenski duhovniki na pomoč, sredi leta (julija) pa še sam prevz. naš g. škof dr. G. R. Rožman, kateremu sicer nismo priredili kakih akademij, pač pa po vseh kolonijah v cerkvi in zunaj cerkve dali priliko, da je z očetovsko ljubeznijo lahko govoril z našimi izseljenci.

To leto je — žal le za kratek čas — 16 slovenskih duhovnikov obiskalo mojo pisarno,

Pred Veliko nočjo je namesto mene nad dva meseca vodil našo Misijo č. g. Flis Jožko. V maju je tedenska slovenska služba božja v Habsterdicku privabila mnogo Marijinih častilcev k Mariji z Brezije, kamor je 30. junija prišlo čez 600 rojakov in tam pod vodstvom ljubljanskega škofa dr. Rožmana obljubilo zvestobo Mariji in Njenemu Sinu.

Nepozaben je ta dan, znova in znova obujajo rojaki nanj lepe spomine.

Komaj je to minulo, so se začeli nekateri pripravljati za obisk v domovini, nakupovali blago vseh vrst, da bi čimbolj pomagali svojim dragim doma, delali pakete, obujali spomine na svoje starše, kraje, življenje doma. Drugi pa so šli na enako dolgo pot na romanje v Lourdes k Materi božji. Ze 20, 30 let so imeli to željo v svojem srcu. Dne 4. 8. je odpeljal vlak z našimi rojaki domov, 25. 8. pa je odhitela prva slovenska skupina iz teh krajev z romarskim vlakom skozi Pariz, Lisieux, Mont St. Michel, Biarritz v Lourdes za 8 dni. Z drugimi 800 romarji je dospela naša skupina 27. 8. na sveti kraj, kraj milosti, kraj molitve, kraj nespodbetno dokazanih čudežev. Vsi srečni smo imeli vsak dan svojo mašo, slovensko pridigo, vsi naši romarji pa so navdušeno prepevali naše lepe Marijine pesmi. Vse veselje, ki smo ga bili tu deželni, je mogoče

razumeti samo, ako ga kdo v Lourdes doživi! Vsi popisni so tako slabotni, da ni mogoče nobenemu dopovedati mogočnost sijajnih doživetij na tem svetem mestu. S petjem smo se odpeljali iz Metz, s petjem smo se vrnili v Metz in odšli zopet v borbo vsakdanjega življenja...

Za letošnje leto je samo za prve 4 mesece že prijavljenih za Lurd 4 milijone romarjev iz vsega sveta! Leta 1959 pa bomo zopet organizirali romanje k čudoviti Materi božji v Lourdes.

*

V tem času je prišlo na stotine naših mladih fantov in mož iz Italije iz različnih taborišč v te kraje katoliške Lotaringije. Polagoma so spoznali, da je velika razlika med življenjem tu in v domovini. Razni, ki so

Naši fantje na jezeru Lac de Hanau (Francija)

delali vztrajno, imajo že ne samo obleke, čevlje, ampak tudi kolesa, motorje, radio, harmonike. V začetku so videli samo svoje stanovanje: samski dom in premogokopno jamo, kjer so delali, ter morda še gostilno.

Zato smo 6. 10. odhiteli s posebnim avtobusom k jezeru Lac de Hanau, kjer so naši fantje prvič občutili, da so res svobodni, se veselili na jezeru, na ruševinah velikega gradu in se resnično zadovoljni vrnili domov. Njih lepo obnašanje in krasno petje je povsod zbudilo veliko pozornost, naše slovenske zastave na avtobusu pa so povedale, kdo so. Pazite, fantje, tudi naprej na svoje dobro ime, ogibajte se preprirov in preteprov, porabite denar za hrano, obleko

in drugo, kar vidite pri svojih resnih kolegih! Vedno več bo prilike, da boste s svojim zborom povedali domačinom in 45 raznim narodom, ki živé tu, da ste dobri sinovi svojih dobrih vernih staršev.

Tudi **DRUŠTVENO ŽIVLJENJE V PRETEKLEM LETU** je bilo silno živahno. Tu imamo slovenska, hrvatska, srbska društva. Kdor poroča samo o enih, nikdar ne da prave slike društvenega življenja. Vsa so pohitela večkrat v naravo, prirejala razne sestanke, zabave, Miklavževe večere. Nobena razloga ni, da bi se **OSEBNO** sovražili, čeprav imajo seveda različna društva različne ideje. Vsi ljubimo domovino! Če je revna, je ne smemo zaničevati, kot ne smemo zaničevati svoje matere, če je revna. Vsi smo siromaki tu na zemlji. Vsak na svoj način pomagajmo drug drugemu, kolikor pač

Naši mladi rudarji na ruševinah gradu pri jezeru Lac de Hanau (Francija)

moremo! Priznajmo Boga in mu služimo, pa bo življenje mnogo, mnogo lažje!

Naše središče je za sedaj samo **MERLEBACH**. V Merlebachu je sv. maša vsako nedeljo ob 10. uri v Hospice Ste Elisabeth (hiralnica), kjer slišite vedno lepe naše pesmi in nauk evangelija v našem jeziku. Po kolonijah so sv. maše vedno pravočasno naznanjene. **CERKVENI ZBOR „SLOMŠEK“** prepeva v Merlebachu in od časa do časa po kolonijah, drugod pa pejojo naše pridne pevke, katerim pomagajo tudi nekateri možje. K sv. maši prihaja vedno več rojakov; dež naj vas ne ostraši, pa tudi ne kake opazke kakega brezverca. Neki prileten mož je dejal, da bi vedno prišel k sveti maši, če bi dobil v cerkvi malo „župce“. Takemu povejte, da tudi žlice ne bi mogel dvigniti in ne ust odpreti, ako bi mu ljubi Bog zdravja ne dal!

Mladina je zelo navdušena za **ŠPORT**. Pri vseh sodelujejo in nekateri s prav izrednim uspehom. Drugi so navdušeni za **GLASBO** in tudi pri njej so med prvimi; drugi zopet za **CVETICE** in **VRTNICE**, kjer so pravi strokovnjaki, drugi za ptičke, drugi za zajčke — povsod so imenovani po časopisih med prvimi v tekmah.

Še mnogo drugega bi bilo povedati o časopisih, o boleznih (kamen na pljučih in rak), o mnogih novih hišah, novih avtomobilih, a naj zadostuje tu še **STATISTIKA** naših zapisnikov iz **NAŠE PISARNE**:

Krščenih 35 (15 dečkov in 20 deklic); poročenih cerkveno: 25 (od teh je 11 porok izvršil slovenski župnik); umrlih: 16 (moških 13, ženske 3, 2 otroka); dopisov: prejel 1820, odpöšlal 1340 (skupno 3160).

Za Božič, Novo leto, Veliko noč, za svoj god dobim vedno čez 100 poslanih voščil. Ni mi mogoče vedno odgovarjati; če pa imajo naši rojaki god, rad pišem, ako le nisem kje na poti.

Vsem rojakom pa kličem ob koncu poročila:

Ne pozabimo, da hodimo, dokler smo na zemlji, po solzni dolini! Včasih posije sonce v to dolino, včasih pa je korak težak in negotov: Kvišku srca, ohranite vero, ne dajte se begati od drugovercev (7 veroizpovedi je tu)! Ljubite Marijo, bodite dobri sinovi, dobre hčerke sv. Cerkve, pa boste tudi resnično dobri sinovi svojega naroda!

Vse dobro vam že i na vaši poti

*Grimš Stanko, slovenski župnik,
Merlebach, 24 rue N. Colson,
(Moselle) Francija.*

*

ZAHVALA. — Ravno za božične praznike nas je zapustil — 19. decembra v Merlebachu — moj dragi mož, oče stari oče **IVAN LAMPRECHT**, rojen 24. nov. 1892 v Rušah pri Mariboru. Bil je miren in skrben oče in njegova izguba je za družino nenadomestljiva. Ni mu bilo dano dočakati blagoslovljenega Božiča in Novega leta. Ljubi Bog ga je nedomoma poklical k sebi v svojo boljšo Domovino. Naj mu bo lahka in ne premrzla tuja zemlja!

Iskreno se zahvaljujemo izseljenskem župniku č. g. Grimšu za vse dobro, za tolažilne besede in poslovilni govor ob moževem grobu, cerkvenemu pevskemu društvu „Slomšek“, pevskemu društvu „Triglav“, ki sta tako ganljivo zapela pred hišo in na grobu, g. Dimu in vsem znancem in prijateljem ki so se udeležili pogreba. Lepo se zahvaljujemo

tudi za vence in šopke, ki še danes krasijo njegov grob!

Ljubi Bog poplačaj vam vsem, ki ste nam kakor koli pomagali v težkih dneh!

Zalostna in hvaležna vdova

Veronika Lamprecht z otroki.

PORURJE. — V teh krajih, kamor je prišlo zadnje leto veliko število naših novih rojakov, beguncev, počasi nastajajo tudi nove družine, nova slovenska ognjišča.

Tako se je zadnjega dne v novembru poročil v Altenessenu slovenski par Ivan Gorican in Pavla Stražiša. Poroka je bila v cerkvi sv. Janeza. Srečna jima življenjska pot!

Tudi letos smo imeli skupno **POLNOČNICO** v Hoensbroecku; navzočih je bilo nad 250 rojakov, le Eygelshoven je bil zelo slabo zastopan. Ali nekaterim ni nič več za naše lepe božične pesmi in običaje?

Hoensbroečani so svoj družabni večer lepo praznovali, le škoda, da ni bilo več domačnosti zaradi prevelike dvorane; zabaval nas je tercet **VESELIH SLOVENCEV**.

Veliko bolj veselo in družabno je bilo na večeru oz. silvestrovanju *Zvona* in Društva sv. Barbare iz *Heerlerheide*; igral je kvintet **VESELIH SLOVENCEV**, le škoda, da je prišel pozno; pa smo zato „potegnili“ zabavo do 1 popoldne. Bog daj zdravja vsem, ki so bili navzoči, da bi se zbrali še letos na skupnem silvestrovanju!

Ze zopet smo v *volitvah*. *Hoensbroeck* je izvolil sledeči odbor, ki naj bi vodil življenje te kolonije v letošnjem letu: predsednik je sedaj F. Klander; podpredsednik F. Vodeb; I. tajnik je L. Britovšek in II. tajnik sin Leopold; I. blagajnik je ostal E. Markon in II. blagajnik je Sinković Jožef; zastavonoša sta brata Filip in Franc Zeleznik; preglednika pa Zeleznik in Kozo e.

Dne 28. decembra je popeljal *pred ortal Filip Zeleznik* Nizozemčanko *Coba Baas*.

Bog jima daj srečo! Upamo, da bo v družini še več takih veselih svatb, kot je bila Filipova; morda še kaj čisto slovenskih parov; fantov in deklet je še dosti. Na svatbi sta igrala brata Markon; za „birta“ pa je bil F. Selič.

Zadnjič smo pozabili naštetih še nekaj novorojenčkov. *Seličeva* mama je postala pred par meseci **p r a b a b i c a**. Tudi pri *Pobežinu* imajo v dveh mladih družinah v vsaki po enega otroka. Sedaj lahko, ko jim je stari ata sezidal tri lepa stanovanja; Bog daj, da bi on zopet ozdravel, in še dolgo časa uživati sadove svojih pridnih rok. *Sajoučeva* (Ummels) *Pavla* pa je imela težak, a zato srečen začetek novega leta; rodila je po daljšem pričakovanju zdravega otroka. Bog daj, da bi otrok dobil še več bratcev in sestric!

Stefi Jančič, ki je v bolnici v Kerkrade bolniška strežnica, je naredila iz svoje stroke zadnji izpit. Ne misli pa še mirovati in želi še naprej študirati v Porodnišnici v Heerlenu. Čestitamo in srečno naprej! Sedaj imamo v smeri Kerkrade že farmacevtko in bolniško sestro. Fantom, ki radi boleajo (na srcu?), priporočamo njuno oskrbo.

Grilova gospa je srečno prestala operacijo in kmalu bo zopet doma pri možu in otrocih. Mija in Niko le niso zastoj močili. Gospé *Jemenšek* se zdravje nič ne izboljšuje. Bog ji daj mnogo moči, da bi znala in mogla to težko preizkušnjo prenašati; rojakom pa priporočamo, da jo pridno obiskujejo; leži v Heerlenu, soba 56, pritličje. Tudi *Vrčkova* gospa čaka na operacijo; Bog daj, da bi jo srečno prestala.

V Eygelshovenu je umrl najstarejši, 83 letni rojak *Knežak*. Naj mu bo lahka tuja zemlja!

Bolna sta še rojak *Sleger*, ki stanuje pri Ambroževih, in J. *Živec* iz Nutha. Želimo jima, da bi kmalu ozdravela!

NORVEŠKA

Tu pri nas, kjer smo katoličani izredno maloštevilni, je, hvala Bogu, vse lepo in prav ko po navadi. Po isti — tukajšnji — navadi se nam toplomer včasih že reži v mrz-

li veličini vseh svojih 16–17 stopinj, a snega ni še veliko.

V nedeljo 8. t. m. so blagoslovili lepo novo katoliško cerkveno „samo“ 27 km od nas. Pri maši, katero je imel škof iz Oslo dr.

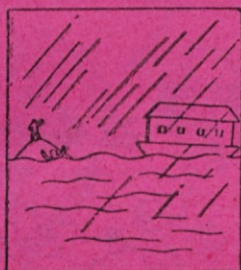
Mangers, je bilo vse polno vernikov, in ne samo katoliških.

Prisrčno želimo mnogo zadovoljstva v novem letu!

Družina Ficko

ZA NAŠE MALE:

Veseljini potop

Bog povodenj je poslal,
svet hudobni pokončal.
Prej še Noetu veli,
da naj steše ladjo si.

Noe teše dolgo let,
opominja novi svet.
Ko je stesal ladjo si,
so njegovi vanjo šli.

Bog studence je odprl,
iz oblakov dež je drl,
potonili so ljudje
in kar lazi in kar gre.

Noetova je bila
le družina rešena.
Če živimo čednostno,
vedno varje nas nebo.

ANEKDOTE

(Narte Velikonja)

Pravilna uporaba

K dr. H. je prišel star možakar.

„Gospod doktor, težave imam, hude težave. Velike težave. Z želodcem nekaj ni prav in pa hemeroidi ali kaj!“

Zdravnik ga je preiskal in dejal:

„Oče, praške vam bom dal za želodec. Hemeroidi niso, toda reko, žavbo' bom dal za zunanjo uporabo.“

„Kakor mislijo, da bo prav! Samo naj napišejo. Veste, naj napišejo, da ne bom zamenjal in praške mašil od zadaj, žavbo pa žrl!“

Če otrok pije

Dr. D. je imel v ordinaciji gospo z dojenčkom. Bila je taka gospa, ki je že letela k zdravniku, če je otrok drugače kihnil kakor po navadi.

„Ne vem, kaj mu je? Danes je bubi tak, da bi samo pil. Že včeraj,“ se je popravljala, „že včeraj je bil tak. Ne, še prej, še prej!“

Dr. D. je močkal, molčal, gledal mater, ki je bila debeluška, gledal otroka, ki je ves rdeč, zdrav kot jabolko in polnih lic vokal v naročju.

„Podojite ga!“ je nazadnje dejal. „Bom videl, kako jč. Bom videl, kako vleče.“

Gospa ga je položila k prsim in otrok je začel vleči, da je bilo veselje.

„Pije prav!“ je dejal.

„Preveč, preveč, samo pil bi!“ je odvrnila.

„Kaj pa naj dela pravi Kranjec? To je znamenje, da je na Kranjskem doma!“

In jo je odpravil.

Če razumeš

Prišel je v Ameriko Kranjec Tone Luštrek. Spustili so ga še iz karantene na tistem otoku in je prišel v mesto. Z njim je šla tudi njegova boljša polovica, komaj poročena Minka. Prišla sta na križišče, ko se je zavrtila ploščica in prikazal se je napis: „STOP!“

Tone Luštrek naglo dregne Minko pod rebra:

„Le hitro: zdaj piše: stop! Stopi torej hitro!“

Bo že kok ...

Ravnatelj Dolencec je pripovedoval o raznih težavah in razmerah.

Nazadnje je dejal:

„Škofjeločanka je rekla: „Bo že kok, še zmerom je b'lo tok, da je b'lo kok!“

IZ UREDNIŠKE TORBE:

P. F.: Poleg Vašega smo prejeli še nekaj drugih PROTESTOV proti pisanju Antona J. v decembrski številki v članku BREZDOMCI. Tako, kot je zadnji odstavek napisan, je res čuden. Člankar ni znal prav izraziti, kar je hotel povedati. Tujci res tako večkrat mislijo o izseljencih, a delajo s tem mnogim krivico, saj se večkrat izselijo najboljši ljudje, tisti, ki jih ni strah prijeti za delo in iti po svetu, da bi kaj prihranili in pomagali domačim.

UGANKE z druge strani ovitka reši tako: Kazalca na uri. Obleka.

SKLAD »NAŠE LUČI«

OB STOLETNICI LURSKIH DOGODKOV

V čast Lurške Matere božje objavljamo posebne darove poleg naročnine „Naše luči“, da bi lahko močno svetila:

Družina JOZEF RESNIK, Hoensbroeck, Holandija, 5 gld. — VINCENC KARAHOTKA, Bruxelles, Belgija, 22 bfr. — JANEZ TOPLISEK, Münster, Nemčija, 10 DM.

Vsi za „Našo luč“, „Naša luč“ za vse!

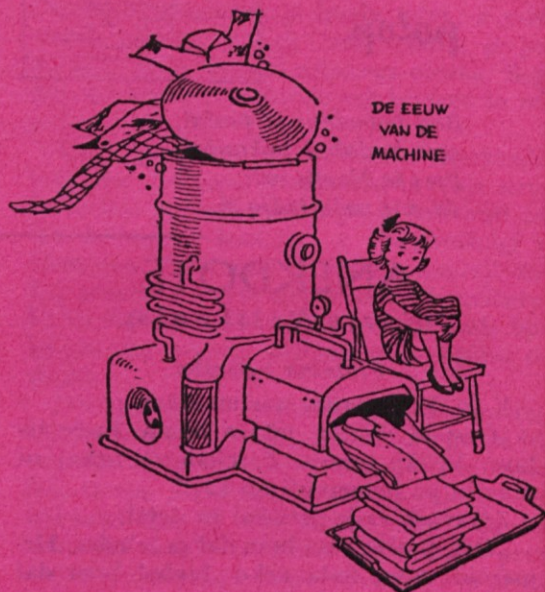
*

TISKARSKI SKRAT:

V zadnji številki lanskega letnika nam je v članku „TRI PRICEVANJA“ ponagajal tiskarski škrat. Na strani 8. v drugi koloni se naslov prvega poglavja, kot je že po smislu razvidno, pravilno glasi: „Pričevanje krvi in solza“, naslov drugega poglavja pa je: „Pričevanje bivšega komunista“.

Naslova sta bila torej pomotoma zamenjana. Oprostite!

Za kratek čas

Moški pravijo: „Srečna doba, ko našim ženskam ne bo treba več delati!“

*

Meščan na kmetih: „Mamica, kako se pa reče prascu, kadar ni umazan? ...“

*

Vabilo neke gostilne na Dolenjskem: „Gostilna ‚pri zaštitanem Janezu‘ vas ljudo vabi na nedeljsko veselico. Za šmarnico in zdravniško pomoč je poskrbljeno. Kozarce, koče in nože prinesite s seboj! ‚Auf biks!‘“

*

Pri koncertu vpraša mala Minka mamo: „Mama, zakaj pa tisti mož kar naprej vihti palico nad tisto ženo?“ — Mama se nasmehne in pravi: „Saj ji nič noče, on le takt daje.“ — „Zakaj pa potem tista žena kriči?“ ...